

Izaja vsak četrti teden ali večje s pošiljko vred ali v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 25 din., pol leta 12.50 din., četrti leta 6.50 din. Izven Jugoslavije 46 din. Naročnina se pošlje ne upravnistvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru, Koroška cesta 5. List se dopolnjuje do od poredi. Naročnina se plačuje v naprej. Telefon interurban št. 113

Posamezna številka stane 1 din.

Poštnina plačana v gotovini.

Uredništvo je v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Ročopisi se ne vračajo. Upravičeno sprejema naročnino, inserate in reklame. Cene inseratov po dogovoru. Za večkratne objave pripraven popust. Ne sprejema reklamacije so pošiljanje prošle. Čekovni račun pošilja urada Ljubljana št. 10.605. Telefon interurban št. 113

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

20. številka

MARIBOR, dne 3. maja 1928.

57. letnik

Politika v Beogradu.

Uspeh volitev z dne 18. marca se izraža na kratko s tremi imeni: Pašić, Radić, Korošec. Volilci so na kratko povedali, da so Srbi, Hrvati in Slovenci, toda tako preprosta in enostavna pa ta stvar vendarle ni, kajti mi smo pač prišli do uspeha, da je naša država res ločena v Srbe, Hrvate in Slovence, toda kako se naj v njej gospodari, pa ni izraženo ne z SHS in tudi ne z imeni Pašić, Radić, Korošec.

Kaj in kako hočemo je gotovo najjasnejše in določeno povedano s programom Slov. ljudske stranke, z ustavnim načrtom „Jugoslov. kluba“, toda Slovenci in z njimi njihovi zastopniki tvorijo po številu prebivalstva in mandatov najmanjši del, zato se program naglo ne more uveljaviti. Težki in dolgotrajni boji, ki na zunaj, torej na videz ne bodo prinesli nobenih takoj vidnih uspehov naših, so se pričeli z vso srditostjo in odločnostjo. Pomisliti je treba pri tem posebno sledeče: Radikalna stranka s Pašićem je delala in glasovala za dosedanje stanje in za ustavo z demokrati in samostojneži. Ona vidi sedaj, po volitvah, da ustava ni zadovoljila ne Hrvatov, ne Slovencev, toda ona je zastopnica srbskega dela in uveljavlja pred vsem to, kar je za ta del vsaj navidezno in trenutno dobro.

Radić s svojimi 70 mandati ni prišel prej v državni zbor in tudi ne sedaj. Gotovo je le to, da zastopa in je odgovoren za hrvatsko ljudstvo. Število mandatov njegove stranke je sicer zopet naraslo, toda dosedaj še ni prav nobenega očitnega znaka, da bi način dosedanje njegove politične taktike, da se daje voliti, pa ne izvršuje mandatov, imel kakršnikoli uspeh. Nasprotno lahko rečemo: vse kaže, da je le olajšal delo onim, ki njega in nas sovražijo in delajo proti ljudstvu in ljudskim potrebam in zahtevam.

Nasprotniki na delu.

Najhujši nasprotniki našega ljudstva so demokrati s svojim Pribičevićem. To ime znači nesrečo za državo in žalostno je, da imajo ti ljudje še v beograjskih krogih veliko veljavo. Brezvestni pa so tudi do skrajnosti in sredstev imajo zelo mnogo. Njihova je večina beograjskih časopisov, njihovo stališče zastopa znani osebni tajnik bivšega kralja Balugdžić, te ljudi podpira cela vrsta generalov in tako so zapletli v svoje mreže tudi dvor in kralja.

Pri sedanji krizi bo izvršila Slovenska ljudska stranka po svojih zastopnikih največji korak naprej k uresničenju zahtev pravih državljanov s tem, če se ji posreči po svojih zastopnikih izriniti od državnega vodstva demokrate ter dokazati škodljivost njihovega programa in dela. Dr. Korošec vrši v soglasju s člani Jugoslovanskega kluba to delo z občudovanja vredno vztrajnostjo in odločnostjo. Samo tisti, ki pozna naše najhujše nasprotnike in njihovo moč v Beogradu, zna ceniti njegovo delo.

Ali bomo imeli uspeh?

Razvoj dosedanje krize je napredoval do sobote, ko smo te vrstice pisali tako daleč, da lahko zabeležimo sledeče:

1. Radikalni klub pod vodstvom Pašića je odbil demokratsko zahtevo, da bi radikali in demokratje vladali skupaj in bi pri tem šlo vse po starem, kakor zadnja tri leta.

2. Demokratom se ni posrečilo doseči kljub vplivu kralja, da bi prišli na vlado in bi v kratkem izsilili na kakršenkoli način volitve, kjer bi Pribičević z Orjuno in njenimi tolovajskimi načini ustrahoval plašljivce in pobil in pozaprl poštene in odločne Slovence in Hrvate.

3. Radikali, ki tvorijo večino med Srbi in so pravi zastopniki Srbov, uvidevajo počasi potrebo sporazuma s Hrvati in Slovenci, toda niso si na jasnem, kako daleč bi naj šli in popravili svoje delo, ki so ga izvršili z demokrati in samostojneži.

Zunanji potek krize.

Kakor smo opisali že zadnjič, je dobil Pašić od kralja nalogo, da sestavi novo vlado in sicer ne samo iz radikalov, temveč z drugimi strankami. Pašić se je pogajal, toda demokratje so stali naravnost nemogoče zahteve, posebej pa še so hoteli imeti jamstvo, da bi oni lahko vodili po svojem notranjem ministru volitve, ki bi se razpisale, ko bi se njim ljubilo. Mi in muslimani hočemo revizijo ustave, za to pa kralj Pašića ni pooblastil. Pogajanja so se torej po dolgotrajnih in mučnih razgovorih in intrigah v parlamentu in na dvoru končala brez uspeha, kakor so ga demokratje nameravali.

Pašić je vrnil mandat kralju in svetoval, naj na tej podlagi skuša kdo drugi. Tako je dobil to nalogo voditelj demokratov Davidović. Ker pa je jasno, da radikali, mi in muslimani nečemo in ne moremo vlade, ki bi holetela centralizirati, demokratsko nasilje z Orjuno in Sokolom ter korupcijo, zato je čisto izključeno, da sestavi vlado demokrat Davidović. Več kot jasno pa je tudi, da bi bilo skrajno nevarno in nepremišljeno, ako

bi Davidović od kralja dobil volilno vlado, to se pravi, da bi razpustil parlament in razpisal nove volitve, kajti razdraženost med volilci bi pripeljala do stopnje, kjer nobeden politik ne ve, kaj se lahko zgodi.

Ko bodo bralci dobili te vrstice, bomo torej najbrž imeli to, kar je dr. Korošec kot pooblaščen zastopnik Slovencev izjavil kot nujno in potrebno za sedaj: sporazum med Srbi, Hrvati in Slovenci mora biti, a pot k sporazumu je ta, da dobijo odločilno besedo radikali, ki naj pripravijo vse potrebno za sporazum. Dobili bomo radikalno ministristvo in pogazeni bodo demokratje. S tem pade prvi glavni steber slabega centralizma in grde korupcije. Do popolnega uspeha se uresničenje našega programa pa je pot še dolga, težka in mukepolna in treba bo velike močnatosti pri poslancih in volilcih.

Politični ogled

Država SHS.

Vladna kriza, ki je trajala 14 dni, je končana z novo samoradikalno vlado, ki je bila sestavljena v ponedeljek. Demokrati so odleteli z zasluženim blamažo. Radikali so se z njimi dovolj dolgo pogajali glede sestave skupne vlade in demokrati so stali tako visoke pogoje, kot da so najmočnejša stranka v državi. Vse to so hoteli imeti, kar so držali poprej v skupni vladi in celo še nekaj več, najbolj jim je pa dišalo vvesti se na vlado ter voditi volitve. Radikali so mirno poslušali vse te pretirane pogoje ter pustili, da se demokrati popolnoma razkrinkajo v svoji nadutosti in strankarski zagrizenosti. Pustili so, da se demokratski prvak Ljuba Davidović vežba v sestavljanju vlade in v radikalnem klubu je bil vedno večji odpor proti zvezi z demokrati. Demokratski predlogi so se kratkoma odklonili, Davidovićev poskus za sestavo vlade se je popolnoma ponesrečil in tako je Pašić v ponedeljek že sestavljal svojo vlado, ki ima iste ministre kot poprej razven enega mesta, ki je na razpolago klubu južno-muslimanskega Džemijeta. Ministri brez portfelja so odpravljeni. Ta vlada hoče parlamentarno delati ter v zakonodajnem in gospodarskem oziru izvesti, kar je najpotrebnejše. Radikali so demokrate dobro izplačali, ne smejo pa pozabiti, da je njih položaj in obstoj odvisen od zastopnikov Slovencev in Hrvatov. Radikalna vlada le tedaj lahko dela, če ostane pri tem, kar je po zastopnikih svoje stranke obljubila v Zagrebu. Delo za sporazum se mora nadaljevati in če se radikali ne bodo vestno in resno tega oprijeli, potem bodo šli kmalu za demokrati. V radikalni vladi in tudi v poslaniškem klubu je dvoje struj, ena, ki se je ogrevala za zvezno vlado z demokrati, se ogreva tudi za politiko sile, druga, ki je bila proti zvezi, pa hoče na vsak način nadaljevati sporazumna pogajanja in sporazumno delo. Beograjske „Novosti“ pravijo, da je ta struja močnejša in da se bo v par mesecih izdelal med Radićem in Pašićem načrt novih ustavnih členov. Ko bi se to zgodilo, bi se sestavila zvezna vlada radikalov in zastopnikov Hrvatske, Slovenije in Bosne, ki bi izvedla tudi volitve z geslom: sprememba ali revizija ustave.

Ob istem času, ko so dobili demokrati tako hudo brco v svoji vladnoželjnosti, so se izjalovile tudi nakane fašistov in diktature. V nedeljo so priredili orjunci v Beogradu shod in obhod, katerega se je udeležila tudi srbska Narodna obrana. Pri tej priliki so se prenapetih nacionalisti od ene in druge strani sprli najprej radi zastave, ker je Orjuna hotela imeti jugoslovansko, Narodna obrana pa srbsko zastavo. Potem so nekaj časa složno klicali: Doli Radić, Korošec, Spaho, končno so se pa celo stekli, ker so eni vpili: Živela Jugoslavija, drugi pa: Doli z njo, živela velika Srbija!

Francosko-nemški spor.

Ureditev reparacijskega vprašanja je sedaj predmet temeljitih razgovorov med Londonom in Berlinom. Nemška vlada svojega tožadnega predloga še ni izgotovila; privatno se sliši, da namerava kot maksimum svoje plačilne zmožnosti označiti 20 milijard zlatih mark. Anglija pritiska na Nemčijo, naj to svoto znatno zviša, ker se bo sicer ureditev vojnoškodninskega vprašanja zopet zavlekla in izzvala še hujše represalije od strani Francije. Francoski vladni listi izjavljajo, da se Francija v pogajanja sploh ne spusti, dokler Nemčija ne preneha s svojim odporom v Porubju.

Francosko-turški odnošaji.

Francoski krogi se precej vznemirjajo radi dveh divizij, ki so jih Turki poslali na mejo v Siriji. Tema dvema divizijama bodo sledile še dve do tri divizije. Splošno smatrajo to koncentracijo čet kot pritisk na Francijo v trenutku, ko zboruje konferenca v Lozani.

Mednarodni mirovni kongres.

Dne 5. maja bo odprt mednarodni mirovni kongres. Razpravljal bo o vojno-odškodninskem vprašanju, o angleško-francoskih odnošajih, o finančnem po-

ložaju v Franciji itd. Razpravljali bodo tudi o sedanjem položaju in pomenu Društva narodov.

Iedenske novice.

Našim naročnikom javimo, da stroj še ni popravljen. Za danes smo pripravili osem strani „Slovenskega Gospodarja“, pa ga še nismo mogli tiskati. Prihodnjič upamo, da bo šlo. Vsega tega so krivi orjunski razbijalci!

Ali ste že dvignili vaš denar iz demokratskih denarnih zavodov? Vsak naš volilec, ki pusti svoj težko pridobljeni denar v nasprotnem denarnem zavodu, pomaga podpirati Orjuno in demokratske lažnjive liste, kot so: „Tabor“, „Jutro“, „Kmetijski list“. Naš denar v naše zavode! Policajdemokratske centraliste smo popolnoma premagali in strli politično, sedaj jih moramo še gospodarsko. Torej na delo!

Največja dolžnost vsakega agitatorja in somišljenika Slovenske ljudske stranke za sedaj je, da pridobi za „Slov. Gospodarja“ vsaj enega novega naročnika. Na tisoče naših hiš je še brez našega lista. Fantje, možje, žene in dekleta! Ne mirujte, dokler v naši sosesčini ne bo „Slov. Gospodarja“ v vsaki hiši.

Pišite po položnice za pošiljanje naročnine za „Slov. Gospodarja“. Napišite dopisnico tako-le: na eni strani „Upravištvo „Slov. Gospodarja“ v Mariboru“. Na drugi strani dopisnice pa pišite: „Pošljite mi pošto položnico (ali več) za pošiljanje naročnine za nove naročnike“. — Ko dobiš položnice, napiši za vsakega novega naročnika položnico. Kako se položnica izpolni, zveš na pošti. Naročnina za „Slov. Gospodarja“ znaša za pol leta 50 K ali 12 dinarjev 50 para. En liter vina opusti v gostilni, pa že imaš za čeli pol leta „Slov. Gospodarja“.

Slovenjebistričani bodite pametni. Kmet iz slovenjebistriške okolice nam piše: Pri nas v Slov. Bistrici imamo takozvano podružnico Trgovske banke, ki živi in kšeflari ponajveč s kmetiskim denarjem. Ravnatelj te banke je podporni član Orjune, njen uradnik pa celo član akcijskega odbora Orjune, torej kolovodja onih orjunciev, ki so po Slov. Bistrici razbijali in streljali. Denarni zavod, ki ima takega ravnatelja in uradnika, pač ne sme biti podpiran od kmetkega denarja. Slov. Bistrica ima vendar ugleden naš denarni zavod, ki za služi vse priporočilo. Slovenjebistričani in okoličani, ven z vašim denarjem iz Trgovske banke in naložite ga v naš denarni zavod. Slovenjebistričan pač ne bo nobeden tako nespameten, da bi si spletal z lastnim denarjem orjunski bič.

Zbor zaupnikov naše stranke se je vršil v nedeljo, dne 29. aprila v Mariboru. Dasiravno je bil zbor naznanjen še le zadnje dni, vendar je bil zelo dobro obiskovan. Prišli so najboljše naši možje iz vseh župnij mariborskega okraja. Poročali so poslanci: Vesenjaj, Žebot in Pušenjak. Razprave so se udeležili zaupniki: Gril, Veronek, Zolger, Polanec, Fluher, Kolman in več drugih. Shodu je predsedoval g. Jakob Florjancič. — Značilno je, da so vsi zaupniki kot en mož izjavili: „Poslanci vstrajajte v boju za slovensko samostojnost do skrajnosti! Naj pride, kar hoče! Mi in vso ljudstvo je pripravljeno vzdržati do zadnjega. Zaupniki so izrazili voditelju dr. Korošču in vsem poslaneem SLS popolno zaupanje. Glede organizacije so se napravili veljavni sklepi za bodočnost. Zaupniki so na lastno zahtevo pozvali vse somišljenike, da vsak v svojem okolišču neprestano širi naše časopisje, tako, da bo v vsaki hiši „Slov. Gospodarja“. Naša stranka je lahko ponosna na šolane in delavne naše zaupnike in agitatorje.

Slovenska ljudska stranka za uboge delavce. — V opekarni gospoda Dervuška v Lajtersbergu pri Mariboru so bili delavci silno slabo plačani. Se za živež ni bilo, kaj še le za obleko in obuvalo. Delavci so naprosili našo organizacijo za posredovanje. Poslanec Žebot je dne 30. aprila dopoldne skupno z delavskimi zaupniki šel k gospodu podjetniku in zahteval zboljšanje položaja delavcev in delavk. Po dolgotrajnih pogajanjih se mu je posrečilo omehčati srce g. Dervuška v toliko, da je primaknil k dosedanjim plačam 15 odstot. Podjetnik je tudi obljubil, da se z delavci ne bo več surovo postopal. O sporazumu se je napravil zapisnik in v njem je vse pismeno ugotovljeno, kar se je pri pogajanjih sklepalo.

Invalidski shodi se vrše: Dne 6. maja 1923 ob 8. uri dopoldne v gostilni g. Hamer, Sv. Martin pri Vurbergu; dne 10. maja ob 8. uri dopoldne v gostilni g. Kramer, Sv. Barbara pri Mariboru; dne 13. maja ob 9. uri dopoldne v gostilni g. Novak, Sv. Lovrenc na Pohorju; dne 13. maja ob 9. uri dopoldne v restavraciji „Maribor“ v Mariboru; dne 20. maja ob 9. uri dopoldne v gostilni g. Novak, Ruše pri Mariboru; dne 21. maja ob 3. uri popoldne v prostorih gospoda Čaplo Jakob, Selnica ob Dravi. Invalidi, vdove in sirote, udeležite se shodov polnoštevilno!

Smrt vzorne žene. Od Sv. Lenarta v Slov. goricah

poročajo: Včeraj dne 1. maja pop. ob 3. uri je umrla pri nas znana in občasno gostilničarka gospa Antonija Arnuš v starosti 47 let. Pogreb 3. maja ob 4. uri pop. Na dan pogreba je pred 10. leti umrl njen mož Alojzij Arnuš. Pokojna Arnuševa gospa je vodila gostilno v prostorih »Posojilnice pri Sv. Lenartu v Slov. goricah nad 20 let. Bila je dobra, poštena, krščanska in zavedninarodna gospa celo v časih, ko je morala rad svojega prepričanja mnogo trpeti. Arnuševa gostilna pri Sv. Lenartu je slovela vsled svoje solidnosti in dobre postrežbe. V društveni dvorani Arnuševe gostilne je bilo od nekdanj zbrališče in zavetišče Slovencev, osobito vseh slovenskih katoliških organizacij. Pokojna Arnuševa gospa je bila silno blagega srca revežem. Vsled svojega ljudomilega značaja si je pridobila mnogo znancev in prijateljev, ki so jo vsi spoštovali. Pokojna je zapustila 3 nepreskrbljene otroke, od katerih se je njeno umirajoče srce najtežje ločilo. Počivaj v miru, duša zlata.

Zalostna novica od Marije Snežne. Neizprosna smrt je pobrala splošno priljubljenega gostilničarja in kmeta Jožefa Standerker. Umrl je 26. aprila, star 61 let in zapuščal svojo ženo, dva sina in eno hčerko. Da je bil daleč na okoli priljubljen, je pokazala velika udeležba pri pogrebu. Spremili smo ga 28. aprila.

Kaj dela mariborska Orjuna? Mariborski orjunci so pridno na pretepaškem delu. Naši mirni Mariborčani niso nikjer več varni pred temi pretepači, ki napadajo po dnevu in ponoči pristaše naše stranke. V zadnjem času so s palicami pretepli pred državnim moškim učiteljskim učitelja Babška iz Slov. Bistrice, ki je odločen naš pristaš in je delal v Mariboru usposobljenostni izpit. Orjuna v Mariboru neprestano grozi s smrtjo uredništvu »Straže«, ki se pa za grožnje te razbojniške bande zmeni toliko, kot za lanske sneg. Državno pravništvu je obložilo vse one Orjunce, ki so razbili stroje v Čirilovi tiskarni. Razprava proti tem vlomilcem bo majnika mesca, kateri dan se bo ravno vršila, bomo našim naročnikom sporočili, da si bo lahko marsikateri ogledal obraze mariborskih orjunciev. Mariborska Orjuna pa je sedaj po sestavi samoradikalne vlade zelo plaha, ker dobro ve, da jo čaka v najkrajšem času razpust.

Iz mariborske okolice. Ko sem videl v soboto v Jurčičevi ulici ob trideset na 1 popoldne roparski napad nekega mlečozobega fantalina na našega urednika gosp. Goleca, sem si mislil, hvala Bogu, da nisem doma v mestu, ker tam se napadajo pred očmi policije pri belem dnevu na javnih ulicah mirni ljudje. Take kulture še mi hribovci pri nas ne poznajo. G. Golec je šel mirno po ulici. Naenkrat se pojavi neki nad 20letni fant za njim in ga udari po glavi, da mu je odletel klobuk. Ko ga je udaril po levi roki, kjer ima g. Golec protezo, mu pravi napadeni, kaj me biješ po roki, saj vidiš, da imam železno. Surovina ga je nato še parkrat vsekla po obrazu, da se je kri ulila. Naenkrat je bilo okrog napadenega pet do šest fantalinov, ki so ga mikastili proti Gosposki ulici. Ob vratih so se pojavili razni zasebniki, ki so z glavami kimali in se pogovarjali: »Das ist die Orjuna-Kultur«. Slišal sem tudi, da so napadali kričali: to imaš izdajca. Ko sem potem sam hodil domov in premišljeval ta prizor, sem si mislil, da smo dobili v Maribor balkansko kulturo, ker tam doli se med seboj pobijajo pri belem dnevu. Mi kmeti fantje smo že davno pozabili na tako izobrazbo, čeprav so nam olikani liberalci svoje dni očitali, da imamo vedno nože v rokah. Kakor sem pa sprevidel iz omenjenega dogodka, smo prisiljeni, če gremo v mesto, vzeti seboj nož ali revolver, da se bomo mogli boljše braniti, kakor ubogi invalid Golec. Tega ostudnega napada na onemoglega invalida ne pozabim svoje žive dni. Surovežu pa kličem: Sram te bodi lopov! Pride še dan, ko bomo obračunali s takimi podležil!

Mariborske novice. Minulo nedeljo je imela krog poldneva mariborska policija opravka z nekim srbijanskim vojakom, ki je kar na ulici izmaknil neki ženski denarnico. Ko ga je začela preganjati policija, je pognil bajonet, grozil in se spustil v tek, policaji pa za njim. Še le po daljšem preganjanju se je posrečilo nekemu civilistu, da je vrgel vojaka ob tla in nato so ga policaji vklenili in odpeljali v zapor. V Studencih pri Mariboru se je te dni ustrelil radi nesrečne ljubezni neki Plohl. Streljal je tudi na svojo ljubico, a je ni zadel.

Kaznovan demagog. Pred tukajšnjim okrajnim sodiščem je bil dne 30. aprila 1923 obsojen na dva dni zapore gospod Potočnik Franjo iz Koroške ceste, ker je pisal na Centralno vladno komisijo pismo, v katerem je dolžil funkcionarje Udruženja vojnih invalidov v Mariboru nečednih in umazanih dejanj glede blagajne, ki so se pa izkazale kot lažnjive.

Izvanredno lep par volov ima veleposestnik in naš somišljenik gospod Ivan Perko v Kamnici pri Mariboru. Takih volov menda ne najdeš v več okrajih na okrog. Vola tehtata nad 20 meterskih stotov. Visoka sta nad 1 m 80 cm. Barve sta črne z belimi lisami in sicer oba popolnoma jednaka. Vola-velikana sta dvojčka. — Stara še nista celo 6 let. Gospod Perko jih kupil pred leti nekeje v hajdinski župniji. Lastnik jih uporablja za težko vožnjo. Vola nista na prodaj, pač pa si ju lahko vsakdo ogleda. Vredno bi bilo ta sijajni par postaviti na kako razstavo.

Kmetje-živinorejci iz Slov. Bistrice in okolice. — V Slov. Bistrici je živinozdravnik Skofič, ki je tudi pri Orjuni. Skofič je bil v pripravljalnem odboru slovenj-bistriške Orjune in je torej pomagal delati vse priprave za krvavo ustanovitev Orjune v Slov. Bistrici. — Kmetje in živinorejci, gospod Skofič pač nikakor ne zasluži, da bi ga vi z vašim denarjem podpirali. Skofič naj zdravi na pameti same orjunce, ne pa mirne kmetijske živine.

Novice od Sv. Jakoba v Slov. goricah. Silno kosi

letos neizprosna smrt v naši župniji. Ni še dolgo od kar smo pokopali odličnega moža, vzor krščanskega učitelja, kakor si jih danes želi zastoj naše ljudstvo, Oroslava Arnuš, mu je sledil dne 23. aprila na poti v večnost njegov ljubi sosed Roškar Jožef, kateri ni bil samo vzor-gospodar, ampak tudi vzor-kristjan, ki je ob vsaki priliki rad pokazal svoje versko prepričanje. Oba pokojnika nam bodeta ostala v trajnem spominu. Pogrebci na sedmini Arnušovi so zložili 1000 kron in na sedmini Roškari 800 kron za nove zvonove in s tem pokazali, kako sta pokojnika si silno želela jih slišati. Počivajta v miru blagi duši!

Opomin posojilničarjem pri Sv. Antonu v Slov. g. Opozarjamo naše posojilničarje, da naj dobro premislijo, predno prodajo svojo hišo, ker ni nobenega razloga za prodajo. Ako se pa proda hiša, naj se stori to na javni dražbi, kjer hišo oni dobi, ki največ ponudi. Skoro vsi člani posojilnice, ne samo nadučitelj Klemenčič, so pripravljani hišo kupiti za 40.000 kron, ker stane danes toliko vsaka lesena bajta.

Pri podiranju hrastov se je smrtno ponesrečil v Vurbergu viničar Zlahtič. Blagopokojnega bo zelo težko pogrešala njegova družina in pa vsi vurberski viničarji, ker je bil zelo marljiv in delaven član viničarske organizacije.

Kako je kaj v Ljutomeru? Za nadučiteljsko mesto v Ljutomeru se poteguje Orjunc Karbaš iz Slov. Bistrice. Šolski oblasti resno odsvetujemo, da nastavi tega pretepaškega voditelja pri nas. Možu so postala tla v Slov. Bistrici prevroča, zato bo dobro, da se ga nastavi v Macedoniji ali v Črnigori, kjer se v obrambo meje rabi take »junake«. Ako pa pride v Ljutomer, bo ogromna večina starišev odgovorila s šolskim štrajkom. Propali kandidat Cvetko bi tudi rad postal nadučitelj v Ljutomeru. Radi njegovega ljubimovanja z Nemci in nemčurji ob česu vojne mož ni primerna oseba za našo na dobrem glasu stoječo narodno šolo. Čudimo se, zakaj ni nastopil mesta v Bregu pri Ptuj, kjer bi našel še nekaj nemčurskih bratcev. Živinozdravniku Skofu, kateri do prevrata ni hotel vedeti slovenski, njegova liberalna žilica ne da miru. Mož se ne zaveda, da je od države plačan, ampak misli, da ga plačuje demokratska stranka. Ako ne bo prenehal s svojimi izzivaji, se bo poskrbelo, da pride v Macedonijo ali Črnogoro, kjer nujno potrebujejo živinske dohtarje. Naš sodnik Tratnik bi naj navdušenje za Orjuno kazal le čisto zasebno, ko ljudstvo tega ne vidi, ker simpatije za Orjuno diskreditirajo »nezavisnega« sodnika. Mnenje ljudstva je, da je treba vse Orjunce, ki so državni nameščenci, spraviti v disciplinarno preiskavo, ker isti povdarjajo, da hočejo dobiti državo v svoje roke, da hočejo izvršiti revolucijo, dejanja, katerih ne more dopustiti nobena vlada.

Velik romarski shod na Črni gori pri Ptuj. Dne 12. in 13. bo na Črni gori pri Ptuj velik romarski shod. Dne 12. pride na Goro osem procesij iz raznih krajev Slov. Stajerske. Tudi Malonedeljčani in Sentlovenčani se bodo udeležili tega romarskega shoda letos ta 37 krat. Romarji se zbirajo 12. maja v Moravskem vrhu pri kapeli ob 5. uri. Procesija pride ob 7. uri k Sv. Lovrenču, kjer bo tudi sv. maša. Po končanem cerkvenem opravilu se nadaljuje to romanje proti Ptuj čez široko zeleno Dravsko polje na Goro.

Cerkvena slovesnost pri sv. Janezu na Radelju. Kakor vsako leto, se tudi letos obhaja spomin sv. Janeza dne 16. maja pri božjepotni cerkvi na Radelju po običajnem sporedu.

Tridnevica v Zagorju pri Pilšanuju. V Zagorju se opravljata tridnevica v čast zagorski Materi božji in Lurški devici v dneh 11., 12. in 13. maja 1923. Začetek se začne z večernicami na visoki praznik »Vnebohoda«.

Postavila se je naša omladina v St. Janžu na Drav. polju. Vselej se rad udeležim prireditve naše mladine. Tudi minulo nedeljo 29. apr. 1923 sem z veseljem šel gledat in poslušat, kaj zna. Bogat, skoro predolg je bil spored te prireditve, ki je mnogoštevilne obiskovalce zelo zadovoljila. Igralci in igralki, vrli pevci in pevke pod vodstvom požrtvovalnega gospoda organista so nas popolnoma zadovoljili. Deklamator je neustrašeno povedal trojno ljubezen, ki jo goji slovenska krščanska mladina, namreč ljubezen do Boga in Marije, do staršev, do domovine mile. Dobro se je postavil s telovadnimi točkami orlovski naraščaj. Posebno pa še je povzdignil našo prireditev tamburaški zbor iz St. Vida pod vodstvom šentvidskega gosp. organista. Bodi vsem za toliko požrtvovalnost in bratsko pomoč izrečena najsrčnejša zahvala! Imam samo eno željo: naj stopa šentjanska mladina po potu, ki ji ga kažejo krščanske njene organizacije, neustrašeno naprej!

Gibanje naše mladine v Makolah. Pri nas v Makolah deluje izobraževalno društvo, živahno tudi Orel in Dekliška zveza. Priredili smo v nedeljo, dne 29. aprila krasno igro »Stari in mladi«. Čeravno so igro ponavljali, je bila društvena dvorana natlačena gledalcev. — Igralci so vloge krasno rešili, zlasti stari Jamnik, France in Alena; splošni smeh je vzbujal boter Blaže. Za konec so igrali šaljiv prizor »Kmet in fotograf«. Ko so zagledali gledalci starega kmeta, je nastal splošen smeh po dvorani. Res, dobro smo se zabavali. Mladina draga, priredi nam še v kratkem zopet kaj takega.

Neznano utopljenko so spoznali. (Poročilo od St. Janža na Drav. polju). Na podlagi poročila Slov. Gospodarja se je zvedelo, kdo je bila dne 9. 4. v Loki najdena utopljenka. Bila je 24letna Marija Jan, doma iz Maribora, ki je služila tri leta pri trgovcu Granerju v Čakovcu. Dne 7. aprila pop. še je bila pri zdravniku dr. Blašiču v Čakov-

cu, potem se je odpeljela v Maribor. A ni šla na dom k materi, pred katero se je menda bala priti, ker je bila zapeljana od nekega bančnega uradnika, ampak je šla v kino, kjer se je brž ko ne bolj potrdila v svojem sklepu, ki ga je potem izvršila. Že 8. aprila so poročali iz Čakovca v Maribor, da je Alojzija Jan izginila iz Čakovca, ne da bi gospodarju to naznanila, 10. apr. so poročali šentjanski orožniki policiji v Maribor, da se je našla utopljenka; sorodniki so večkrat šli vprašati na policijo, če bi kaj vedela, a tam niso vedeli nič. Čudno to!

Kot zaupnik SLS Vam moram resnici na ljubo sporočiti, da je župan občine Ranče naš pristaš in se je zelo potrudil, da je vse naše volilce spravil v volilni imenik in tudi ob vsaki priložnosti agitiral za našo stranko. Zatorej se mu godi krivica, da se mu očita v dopisu »Polovlitveni glasovi iz Frama« v štev. 17 Slov. Gospodarja, da se vmešava med samostojne pogorelec. Gospod rančki župan je res šel z loškim, ker ga je zadnji povabil v vinograd. Oba sta si stara prijatelja, vendar v političnem oziru zelo nasprotna.

Izvolitev novega župana. (Poročilo iz Ponikve ob južni železnici). Dne 26. t. m. je bil v tukajšnji občini izvoljen županom g. Franc Zličar, posestnik in gostilničar na Ponikvi, odločen pristaš SLS.

Tak nadučitelj pač ni na svojem mestu. Iz Ljubečne pri Celju nam poročajo: V jeseni smo dobili novega nadučitelja. Od takrat smo kaznovani za vsako zamudo, ker ta učeni gospod pač ne ve, da nam manjka delavcev. Kar mi ne smemo, dela on. S šolskimi otroci štira skoro vsak dan po 2 uri med šolskim časom, da pridejo otroci domov s krvavimi žulji. Res je potreben kmetijski pouk, toda toliko ur menda ni predpisanih na teden. Prekopavanje vrta vidijo otroci doma in se ga naučijo po naši pameti lahko v eni uri, ne pa v 60ih urah. Da pride pozno v šolo, ne rečemo nič, pa da ima naše otroke za barabe itd., pa menda le ni prav. Nadzornik gosp. Černeš se naj malo prepriča, če je to res. Svojo učenko Rozar je udaril za uho, da je sedaj gluha na eno uho. Naše poslance prosimo, da se zanimajo za tega gospoda in gledajo, da se odstrani od tod. Šolo plačuje ljudstvo, da se otroci učijo lepega vedenja, ne pa surovosti in psov. Ker smo v nevarnosti, da nam pohabi naše otroke, jih ne bomo pošiljali več v šolo! To naj vzame na znanje vsji šolski svet, naši poslanci pa skrbijo, da pridejo v višji šolski svet drugi možje, ki ne bodo nastavljali takih učiteljev za nadučitelje na večrazredne šole, ekr vsaj nadučitelj mora vedeti, kaj dela. Čudimo se sploh viš. šolskemu svetu, kako je mogel tega človeka poslati k nam. Seve, viš. šolskemu svetu je glavna reč, da je liberalni priganjač, vse drugo, šola, zmožnosti itd. je postranska reč.

Upravičene pritožbe iz Gornjegograda. (Na naslov okrožnega sodišča v Celju). Pri nas je nujno potrebna takojšnja inspekcija naše sodnije. Naš sodni predstojnik počenja take stvari, da se vse skandalizira. Zastopniki strank, ki imajo vsak dan opravka pri sodniji, vedo povedati, kako so zastoj stranke iz Solčave čakale na gosp. Hočevarja, kako se je po »birmovanju« od strani padlega kandidata Kocbeka pri škarpji g. vodja urada par dni »ogibal« sodnije tako, da je eden uradnik izjavil, da ga je treba proglasiti mrtvim in še mnogo drugih zanimivosti. G. Hočevar je stalni gost gostilne »pri škarpji«, kjer se počenjajo stvari, kakor v nekdanj zloglasni ponočni kavarni »Črnagora« itd. na Dunaju. Splošno mnenje Gornjegradčanov je, da naj posveti žandarmerija brlogu »pri škarpji« več pozornosti, gleda na policijsko uro itd. G. Hočevar je žrtva te gostilne, zato bo najboljšje, da se mu odkaže mesto kje daleč proč od Gornjega grada, kjer bo lahko točno zahajal v urad, kar mu tukaj ni mogoče in kjer ne bo treba ga šele buditi, ko stranke že čakajo na razpravo. O teh zadevah se pri nas javno po gostilnah razpravlja.

Kmetijska dela v mesecu maju.

Doma na dvorišču in pri živini. Mesec maj je najlepši in najzdravejši mesec v letu; vsled tega ga opevajo pesniki in povzdigujejo nad vse naravoslovci. V maju se mladež radostno suče po zelenih pašnikih in livadah, kar pospešuje njeno telesno rast in krepi zdravje. Ko odide staro in mlado na prosto je skrbeti za varnost stanovanj proti požaru in tatvini, drugače pa vse shrambe, stanovanja in hleve pridno zračiti.

Pri menjavi krmiljenja živine pazimo na to, da ne nastopijo motenja v prebavilih. To se utegne pripetiti, ako preidemo prehitro od suhe krme na zeleno. Mlado zeleno krmo je dobro mešati s suho krmo, tako, da pride ta v začetku na en del zelene krme vsaj dva dela suhe krme. Od dne do dne višamo potem zeleno krmo in nižamo suho krmo. V teku štirinajstih dni se polagoma privadi žival na novo krmo. Iz zelene krme se razvija čestokrat v želodcu velika množina plinov; vsled tega postane žival napeta, zlasti če smo jo krmili z mokro ali v kupu razgredito krmo. Nevarno napenjanje se pojavi najčešče, ako krmimo mlado zeleno deteljo. Plini se utegnejo v tem slučaju razviti tako naglo in silno, da počti vamp in žival pogine, ako ni hitre pomoči. Da ohranimo živino pred takim nevarnim napenjanjem, je treba biti pri paši in pokladanju zelene detelje zelo previdnim. Napetim živalim je odvoditi pline s pomočjo požiralnikove cevi, ki se naroča pri kmetijski družbi v Ljubljani.

Molžno govedo je pasti samo toliko, kolikor je potrebno, da se živali izprehodijo. Pašnike izkoriščamo tudi najbolj, ako travo kosimo in jo pokladamo živini v hlevu, ker prihranimo na ta način škodo, ki jo povzročajo živali